

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยร่วมทางสังคมและจิตวิทยาที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนและเพื่อศึกษาปัจจัยร่วมที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่และนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2534 จำนวน 448 คน เป็นนักเรียนที่สูบบุหรี่ 224 คน และนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ 224 คน โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ หากพิจารณาจากเกณฑ์จำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ร่วมกับเกณฑ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับพหุตัวแปรที่กำหนดว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างควรจะไม่ต่ำกว่า 20 เท่าของตัวแปรที่ศึกษา (Lindeman, Merinda and Gold, 1980) ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ศึกษา 20 ตัวแปร ฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจึงไม่ควรต่ำกว่า 400 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 448 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาจากท้องที่การศึกษาทั้งหมด 8 ท้องที่การศึกษาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย มาท้องที่การศึกษาละ 2 โรงเรียน ซึ่งได้โรงเรียนในแต่ละท้องที่การศึกษาดังนี้คือ

ท้องที่การศึกษา 1

โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ

โรงเรียนวัดสังเวช

ห้องที่การศึกษา 2

โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม

โรงเรียนเทพศิรินทร์

ห้องที่การศึกษา 3

โรงเรียนราชวินิตบางเขน

โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย

ห้องที่การศึกษา 4

โรงเรียนกุนนทีรุทธARAMวิทยาลัย

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

ห้องที่การศึกษา 5

โรงเรียนเทพลีลา

โรงเรียนสตรีวิทยา 2

ห้องที่การศึกษา 6

โรงเรียนปากน้ำวิทยาคม

โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม

ห้องที่การศึกษา 7

โรงเรียนแจรงร้อนวิทยา

โรงเรียนบางมด "สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์"

ห้องที่การศึกษา 8

โรงเรียนวทวิธาภิเศก

โรงเรียนวัดรางบัว

2. สุ่มห้องเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 1 มาโรงเรียนละ 2 ห้องเรียนโดยมีเกณฑ์ในการสุ่มคือ ห้องเรียนแรกสุ่มโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จากกลุ่มห้องเรียนที่มีนักเรียนสูบบุหรี่อยู่ในระดับมากของโรงเรียนนั้น ๆ ส่วนอีกห้องเรียนหนึ่งสุ่มโดยวิธีสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มห้องเรียนที่เหลือ

3. ทำการเก็บข้อมูลในตัวแปรที่ศึกษากับนักเรียนชายในห้องเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 2 โดยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถาม และเมื่อทำการเก็บข้อมูล

เสร็จสิ้นในแต่ละโรงเรียนแล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วจึงแยกข้อมูลเป็นกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่

4. นำนักเรียนที่สูบบุหรี่ที่ได้ตามข้อ 3 ของทุกโรงเรียนมาเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งปรากฏว่าได้นักเรียนที่สูบบุหรี่ทั้งหมดจำนวน 224 คน

5. ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย กับนักเรียนกลุ่มที่ไม่สูบบุหรี่ที่ได้ในข้อ 3 เพื่อให้ได้นักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่โรงเรียนละ 14 คน ซึ่งทำให้ได้นักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่มาเป็นกลุ่มตัวอย่างรวม 224 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยครอบคลุมตัวแปรต่อไปนี้คือ

- อาชีพของบิดาและอาชีพมารดา/หรืออาชีพผู้ปกครอง
- การศึกษาของบิดาและการศึกษามารดา/หรือการศึกษาผู้ปกครอง
- รายได้ของครอบครัว
- การมีบิดามารดาหรือผู้ปกครองสูบบุหรี่
- การมีพี่น้องสูบบุหรี่
- การมีเพื่อนสูบบุหรี่
- การมีครูสูบบุหรี่
- การมีตัวแบบจากสื่อมวลชนสูบบุหรี่
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- การสูบบุหรี่ของนักเรียน

2. แบบวัดบุคลิกภาพ M.P.I. (The Maudsley Personality Inventory) ของ Eysenck ซึ่งแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยโดย Harry Gardiner และเกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว (2517) แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยสเกล 2 สเกล คือ สเกลวัดบุคลิกภาพด้านเก็บตัว-แสดงตัว (Introversion-Extraversion scale) ประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ กับสเกลวัดบุคลิกภาพด้าน

นิ่วโรติกส์-สเตเบิล (Neruoticism-Stable Scale) ประกอบด้วยข้อความ 24 ข้อ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบเฉพาะสเกลที่ใช้วัดบุคลิกภาพด้าน เก็บตัว-แสดงตัว (Introversion-Extraversion Scale) มาใช้เพียงสเกล เดียวเท่านั้น ซึ่งจากศึกษาความตรงของแบบสอบ M.P.I. โดย Bendig, A.W. (1960 อ้างถึงใน อุไร สิงห์โต, 2522) โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า สเกลที่ใช้วัดบุคลิกภาพด้านเก็บตัว-แสดงตัว มีค่าความตรงค่อนข้างสูงคือมีค่าอยู่ ระหว่าง 0.64-0.78 ส่วนความเที่ยง Bendig ได้หาความเที่ยงของแบบสอบ กับกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ ได้ค่าความเที่ยงระหว่าง 0.78-0.85 สำหรับในไทยนั้น วณิช สุธาร์ตน์ (2517) หาความเที่ยงได้ 0.815 และอุไร สิงห์โต (2522) หาความเที่ยงได้ 0.85 และในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงของแบบ สอบนี้ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยนำแบบสอบนี้ไปทดสอบกับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา จำนวน 68 คน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81

สำหรับการตรวจให้คะแนน มีหลักการให้คะแนนดังนี้

ข้อที่มีความหมายเชิงนิมาน

ตอบว่า ใช่ ให้ 2 คะแนน

ตอบว่า ไม่แน่ใจ ให้ 1 คะแนน

ตอบว่า ไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน

ข้อที่มีความหมายเชิงนิเสธ

ตอบว่า ใช่ ให้ 0 คะแนน

ตอบว่า ไม่แน่ใจ ให้ 1 คะแนน

ตอบว่า ไม่ใช่ ให้ 2 คะแนน

3. แบบวัดความเครียด HOS (Health Opinion Survey)

ของ Allister M. Macmillan (1957) ซึ่งแปลและดัดแปลงมาใช้กับคนไทย โดยบรรจง สืบสมาน (1973) แบบสอบชุดนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับ อาการต่าง ๆ ของการตอบสนองทางร่างกายและจิตใจซึ่งใช้ประเมินความเครียด

20 ข้อ Macmillan (1957 quoted in Suepsaman, 1973) ทว่าการศึกษาค้นคว้าตรงของแบบสอบชุดนี้ พบว่าแบบสอบชุดนี้สามารถแยกตามความแตกต่างระหว่างกลุ่มคนปกติกับกลุ่มบุคคลที่เป็นคนไข้โรคประสาทได้อย่างมีนัยสำคัญ และคะแนนที่ได้จากแบบสอบนี้ยังมีความสอดคล้องกับการประเมินของจิตแพทย์ในระดับอาการป่วยของกลุ่มคนไข้โรคประสาทถึง 86% ส่วนความเที่ยงของแบบสอบชุดนี้ D.C. Leighton และคณะ (1963 quoted in Suepsaman, 1973) ได้หาความเที่ยงโดยวิธีทดสอบซ้ำได้ค่าความเที่ยง 0.87 และจากการนำมาใช้กับกลุ่มคนไทย พบค่าความเที่ยงระหว่าง 0.78-0.86 (Suepsaman, 1973; อัมพร โอตระกูล, 2525; พรทิพย์ วิโรจน์แสงอรุณ, 2528; ส่งศรี จัยสิน และคณะ, 2528; นราธร ศรีประสิทธิ์, 2529; พีระ คริกครั้นจิต, 2529; บุญฤทธิธีร วรจันทร์, 2530)

ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงของแบบสอบนี้ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยนำไปทดสอบกับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษานารีวิทยาจำนวน 68 คน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.79

สำหรับการตรวจให้คะแนน แบบสอบนี้มีเกณฑ์ให้คะแนนคือ ข้อ 1 ถึง ข้อ 17 และข้อ 20

ตอบว่า เคยบ่อย ๆ ให้ 3 คะแนน

ตอบว่า เคยบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

ตอบว่า ไม่เคยเลย ให้ 1 คะแนน

ข้อ 18 และข้อ 19 ให้คะแนนตรงกันข้ามกับข้อ 1-17 และข้อ

20 คือ

ตอบว่า เคยบ่อย ๆ ให้ 1 คะแนน

ตอบว่า เคยบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

ตอบว่า ไม่เคยเลย ให้ 3 คะแนน

4. แบบวัดความวิตกกังวล STAI (The State-Trait Anxiety Inventory) ของ Spielberg และคณะ (1983) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทย โดย ดร.ธำตรี นนทศักดิ์ และตรวจเช็ครับความถูกต้องชัดเจนของภาษาและความหมายทางจิตวิทยาอีกครั้ง โดย ดร.จิ้น แบรี่ และ รศ.ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต แบบสอบชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นการวัดความวิตกกังวลต่อสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่ง หรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ทําให้เกิดความวิตกกังวลขึ้นในขณะนั้น ส่วนตอนที่สองเป็นการวัดความวิตกกังวลที่มีประจำในบุคคล ซึ่งจากการนำแบบสอบชุดนี้ทั้งฉบับ ไปทดลองใช้กับพยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 86 คน โดยดาราวรรณ ต๊ะปินตา พบว่า แบบสอบมีความเที่ยง 0.9 แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบเฉพาะตอนที่สองซึ่งใช้วัดความวิตกกังวลที่มีประจำในบุคคล (Trait-Anxiety) มาใช้เท่านั้น จากการหาค่าความเที่ยงโดยผู้วิจัยนำไปทดสอบกับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา จำนวน 68 คน และหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเที่ยงเท่ากับ 0.8

แบบวัดความวิตกกังวลนี้มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อที่มีความหมายเชิงนิมาน

ตอบว่า	เกือบตลอดเวลา	ให้	4 คะแนน
ตอบว่า	บ่อยครั้ง	ให้	3 คะแนน
ตอบว่า	บางครั้ง	ให้	2 คะแนน
ตอบว่า	เกือบไม่มีเลย	ให้	1 คะแนน

ข้อที่มีความหมายเชิงนิเสธ

ตอบว่า	เกือบตลอดเวลา	ให้	1 คะแนน
ตอบว่า	บ่อยครั้ง	ให้	2 คะแนน
ตอบว่า	บางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ตอบว่า	เกือบไม่มีเลย	ให้	4 คะแนน

5. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ของ Coopersmith (1984) ฉบับใช้กับนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 8-15 ปี ฉบับที่แปลและปรับปรุงโดยจันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล (2532) แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ Coopersmith ฉบับเดิมมีข้อความทั้งหมด 58 ข้อ เป็นข้อความที่วัดการเห็นคุณค่าในตนเอง 50 ข้อ อีก 8 ข้อ เป็นการวัดการตอบไม่ตรงตามความจริง จากการศึกษาความเที่ยงของแบบสอบชุดนี้ พบว่ามีค่าความเที่ยง 0.80-0.92 (Spatz and Johnson 1973, Kimball 1973) ส่วนด้านความตรงผลการศึกษายืนยันว่าแบบสอบชุดนี้มีความตรงตามภาวะสันนิษฐาน (Construct Validity) (Kokenes, 1974) แบบสอบชุดนี้ จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล ได้นำมาแปลเป็นภาษาไทยแล้วนำไปให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบตรงของภาษา และมีการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 118 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก ซึ่งพบว่ามีข้อความ 6 ข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำ ดังนั้นจึงเหลือข้อความที่ใช้ได้จริง 52 ข้อความ เป็นข้อความที่วัดการเห็นคุณค่าในตนเอง 44 ข้อความ และข้อความที่วัดการตอบไม่ตรงตามความจริง 8 ข้อความ สำหรับความเที่ยงของแบบสอบชุดนี้ จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล (2532) พบว่ามีค่าความเที่ยง 0.8529 และจากการนำไปทดสอบกับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา จำนวน 68 คน โดยผู้วิจัย หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร Kuder-Richardson 20 (KR-20) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้คือ

ข้อที่มีความหมายเชิงนิมาน หากตอบว่า "ใช่" ให้ 1 คะแนน
ตอบว่า "ไม่ใช่" ให้ 0 คะแนน

ข้อที่มีความหมายเชิงนิเสธ หากตอบว่า "ใช่" ให้ 0 คะแนน
ตอบว่า "ไม่ใช่" ให้ 1 คะแนน

ข้อที่วัดการตอบไม่ตรงตามความจริง หากตอบว่า "ใช่" ให้ 1
คะแนน ตอบว่า "ไม่ใช่" ให้ 0 คะแนน

6. แบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ด้านสุขภาพ (The Multidimensional Health Locus of Control Scale) ของ

Wallston, K.A., Wallston, B.S., and Devellis, R. (1978) ซึ่งแปลโดย กรรณิการ์ กัณธะรักษา (2527) ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ด้าน ด้านละ 6 ข้อดังนี้คือ ความเชื่ออำนาจภายในตน (I) ความเชื่ออำนาจผู้อื่น (P) ความเชื่ออำนาจบังเอิญ (C) ซึ่งเรียงข้อปะปนกันแบบวัดเป็นมาตราส่วนประเมิณค่า 6 ลำดับ การให้คะแนนจะให้จาก 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างมากถึง 6 = เห็นด้วยอย่างมาก คะแนนที่ได้ออกมาจะเป็นคะแนนความเชื่อในแต่ละด้านทั้ง 3 ด้าน ในด้านความตรงของแบบสอบชุดนี้ Harke, J., Kuncze, J.T. (1982) ได้ศึกษาความตรงตามภาวะสันนิษฐานโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า แบบสอบมีความตรงตามภาวะสันนิษฐาน ส่วนในด้านความเที่ยง Wallston และคณะ (1978) พบว่าแบบสอบมีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.6-0.8 และจากการนำมาใช้ในไทย กรรณิกา กัณธะรักษา พบว่ามีความเที่ยงดังนี้คือ แบบวัดด้านความเชื่ออำนาจภายในมีค่าความเที่ยง = 0.5 แบบวัดด้านความเชื่ออำนาจผู้อื่นมีค่าความเที่ยง = 0.69 และแบบวัดความเชื่อด้านอำนาจความบังเอิญ มีความเที่ยง = 0.67 และผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงของแบบสอบนี้โดยนำไปทดสอบกับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา จำนวน 68 คน หาค่าความเที่ยงด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงดังนี้คือ แบบวัดด้านความเชื่ออำนาจภายในได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.53 แบบวัดด้านความเชื่ออำนาจผู้อื่นได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.67 และแบบวัดด้านความเชื่อด้านอำนาจความบังเอิญได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.61

7. แบบวัดทักษะทางสังคม MESSY (The Matson Evaluation of Social Skill with Youngsters ของ Johnny L. Matson, Anthony F. Rotatori and William J. Helsel (1983)

ลักษณะของแบบสอบเป็นมาตราส่วนแบบลิเกิต 5 อันดับ ประกอบด้วยข้อความที่กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลกระทำอันจะบ่งบอกถึงทักษะทางสังคมของบุคคล มีทั้งหมด 62 ข้อ ซึ่ง Matson และคณะ ได้พัฒนาแบบวัดนี้ขึ้น โดยยึดค่านิยามและพิจารณาองค์ประกอบของทักษะทางสังคมแล้วจึง

คัดเลือกพฤติกรรมต่างๆ ที่ใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรวมทั้งพฤติกรรมที่เป็นพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีในแบบวัดอื่น ๆ ที่เข้าข่ายตามค่านิยมของทักษะทางสังคม คัดเลือกได้ทั้งหมด 92 ข้อ จากการนำไปทดลองใช้พบว่ามี 62 ข้อ ที่มีค่าความเที่ยงและความตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยร่วมกับสุรรัตน์ วิไลรัตน์ นำแบบวัดทักษะทางสังคมดังกล่าวมาแปลเป็นภาษาไทย แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงของภาษาที่แปลและแก้ไขข้อความให้เหมาะสม แล้วจึงนำไปให้นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษานารีวิทยาจำนวน 10 คน อ่านข้อความในแบบสอบเพื่อตัดสินใจว่าข้อความในแบบสอบแต่ละข้อสื่อความหมายได้ตรงตามที่ต้องการหรือไม่ และนำมาแก้ไขอีกครั้ง หลังจากนั้นนำแบบสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนศึกษานารีวิทยา อีกจำนวน 68 คน และนำผลที่ได้มาหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86

แบบสอบนี้มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ

ข้อที่มีความหมายเชิงนิมาน

ตอบว่า	จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ตอบว่า	จริงมาก	ให้	4	คะแนน
ตอบว่า	จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ตอบว่า	จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
ตอบว่า	ไม่จริงเลย	ให้	1	คะแนน

ข้อที่มีความหมายเชิงนิเสธ

ตอบว่า	จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
ตอบว่า	จริงมาก	ให้	2	คะแนน
ตอบว่า	จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ตอบว่า	จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
ตอบว่า	ไม่จริงเลย	ให้	5	คะแนน

8. แบบวัดทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Ajzen and Fishbein (1980) โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้คือ

1. สํารวจความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ โดยนําแบบสอบถามปลายเปิด (ดูภาคผนวก) ไปให้นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย และโรงเรียนศึกษานารีวิทยา จำนวนโรงเรียนละ 60 คน รวมเป็น 120 คน ตอบอย่างอิสระ

2. คัดเลือกความเชื่อเด่นชัด โดยนําคำตอบเกี่ยวกับความเชื่อเด่นชัดของนักเรียนทุกคนในข้อ 1 มาจัดหมวดหมู่เรียงลำดับของคำตอบที่มีความถี่สูงสุดไปจนถึงคำตอบที่มีความถี่ต่ำสุด (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) แล้วคัดเลือกเอาความเชื่อที่มีความถี่สูงสุดไปจนถึงความเชื่อที่รวมความถี่ได้ ประมาณ 75% ของความถี่ทั้งหมด ปรากฏว่าได้ความเชื่อเด่นชัดทั้งหมด 15 ความเชื่อ

3. นําคความเชื่อเด่นชัดทั้ง 15 ความเชื่อที่ได้ไปสร้างเป็นมาตรวัดทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการนําคความเชื่อเด่นชัดทั้ง 15 ความเชื่อไปสร้างเป็นข้อกระทงความเชื่อเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ และส่วนที่สองเป็นการสร้างข้อกระทงเกี่ยวกับการประเมินค่าผลของการสูบบุหรี่ตามความเชื่อในส่วนที่หนึ่งอีก 15 ข้อกระทง

ดังตัวอย่างข้อกระทงในแต่ละส่วน เช่น

- ข้อกระทงความเชื่อเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่

การสูบบุหรี่สำหรับฉัน ทำให้เป็นมะเร็งปอด

เป็นไปได้: _____: _____: _____: _____: _____: _____: _____: เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก

2 อย่าง

- ข้อกระทงเกี่ยวกับการประเมินค่าผลของการสูบบุหรี่

การเป็นมะเร็งปอดเป็นสิ่งที่

ดี : _____: _____: _____: _____: _____: _____: _____: เลว

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก

2 อย่าง



แบบวัดทัศนคติดังกล่าวนี้มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

ข้อทรงความเชื่อเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ให้คะแนนจาก +3 ถึง -3 จากเป็นไปได้ มาก ถึง เป็นไปไม่ได้มาก

ข้อทรงเกี่ยวกับการประเมินค่าผลของการสูบบุหรี่ ให้คะแนน จาก +3 ถึง -3 จาก ดี มาก ถึง เลวมาก

จากการนำมาตราวัดทัศนคตินี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสันพิทยา จำนวน 85 คน ทาค่าความเที่ยงด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81

9. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยอาศัยเนื้อหาความรู้จากเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพของโครงการรณรงค์เพื่อการไปสูบบุหรี่มูลนิธิหมอชาวบ้าน และของสมาคมโรคมะเร็งแห่งอเมริกา (American Cancer Society) นำมาสร้างเป็นข้อสอบแบบเลือกคำตอบ จำนวน 15 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เวลาในคาบแนะแนว ซึ่งมีสัปดาห์ละ 1 คาบ และเนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นต้องใช้แบบวัดและแบบสอบถามจำนวนหลายชุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ช่วง แต่ละช่วงเว้นระยะในการทดสอบ 1 สัปดาห์ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละช่วงด้วยแบบวัดและแบบสอบถามดังนี้

ช่วงที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วย

แบบวัดบุคลิกภาพด้านเก็บตัว-แสดงตัว ใช้เวลาประมาณ 12 นาที

แบบวัดความเครียด ใช้เวลาประมาณ 8 นาที

แบบวัดความวิตกกังวล ใช้เวลาประมาณ 10 นาที

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ใช้เวลาประมาณ 18 นาที

ช่วงที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วย

แบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกด้านสุขภาพ ใช้เวลา
ประมาณ 8 นาที

แบบวัดทักษะทางสังคม ใช้เวลาประมาณ 22 นาที

แบบวัดทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ ใช้เวลาประมาณ 15 นาที

แบบวัดความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ใช้เวลา
ประมาณ 7 นาที

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ใช้เวลาประมาณ 5 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลของตัวแปรที่ศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์
จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) โดยวิธีการวิเคราะห์แบบเป็นขั้นตอน
(stepwise) ใช้สถิติ วิลค์ส แลมดา (Wilks' Lamda) เป็นเกณฑ์ในการ
คัดเลือกตัวแปรที่มีเข้ามาวิเคราะห์เป็นขั้น ๆ เพิ่มทีละตัวตามลำดับอิทธิพลของ
ตัวแปรในการจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่ม และในขณะที่เดียวกันก็คงความ
เกาะกลุ่มภายในกลุ่มของแต่ละกลุ่มด้วย